

Hasselbladkameraet

Hvis man sammenligner de forskellige kulturformers historie, omfatter fotografien kun en kort tidsperiode. Først i den senere tid er historieforskerne begyndt at vise interesse for fotografien. Det er blevet afspejlet over hele verden i forskellige former for PR-artikler i fagpressen, og ikke mindst, en hel samlerbølge af ældre eller epokegørende fotografica. Denne forskning har udløst en stor samlerinteresse for billedmateriale, men også for det apparatur, som fotografiens pionerer havde til rådighed.

Under den voldsomme udvikling i fotografiens historie blev der opfundet og produceret en mængde kameratyper og tilbehør. Nogle blev kuriositeter, andre toneangivende for kameraer helt frem til de nuværende modeller. Også om fotografiens historie findes i dag en righoldig litteratur. En del materiale er blevet bevaret i museer og private samlinger, men mangt og meget er desværre borte eller gået i glemmebogen.

Med forskermøderne og -omtalen vågnede den egentlige samlerinteresse. »Det gamle« blev antikt og værdifuldt. De tidligste kendte kameramærker kom hurtigt i samlernes søgelys. Der er et langt skridt fra de virkelige skatte fra fotografiens første år, 1839, til ting af betydeligt senere dato. Men i dag står det imidlertid klart, at sjældne kameraer bevarer værdien.

samme format, vil man genfinde princippet i mange fabrikater. Begreberne kopiering og plagiat er stærke udtryk, men var absolut dækkende i begyndelsen af halvtredserne. Med Hasselblad 1600 F startede en ny tidsepoke i fotografiens historie i 1948.

Hasselblad 1600 F - 1000 F

De første modeller er i dag af stor samlerværdi. De blev seriefremstillet fra 1949 til 1953 i ret små antal, som blev spredt over hele verden. Den første serie omfattede 273 kameraer, og på disse kamerahuse er indgraveret et 4-cifret fabriksnummer: 0000-0308 (de 35 manglende numre var halv- til helfærdige instruktionskameraer). Af et samtidigt register fremgår det, at 159 af disse kameraer blev returneret og afmonteret, hvilket giver et teoretisk restantal på 114. Det reelle antal, der findes i dag, er utvivlsomt væsentligt lavere.

Fra oktober 1949 blev 1600 F

kameraerne forsynet med en bogstavkode, der angav fabriksår samt et 5-cifret nummer. I denne serie, CS 10501 - CP 13823 blev der ifølge registret fremstillet 3.221 stk. 1600 F kameraer. Man har dokumentation for, at 476 af disse er blevet destrueret. Men også her må man formode, at yderligere et stort antal er forsvundet. Det teoretiske totalantal kameraer bliver 2.859 spredt over hele verden. Det virkelige antal er uden tvivl betydeligt lavere.

Frem til begyndelsen af halvtredserne bestod Hasselbladsystemet blot af et kamera, nogle objektiver, sportssøgere, mellemringe, modlysblander, filterforsats og en trådudløser. De oprindelige objektiver var Kodak Ektar med en 80 mm/2.8 som normaloptik. (I alt er der leveret 2.786 stk. af dette objektiv). Yderligere fandtes nogle få eksemplarer af Kodak Ektar 254 mm/5.6, 789 stk. 135 mm/3.5,

samt enkelte prototyper af en vidvinkel 55 mm/6.3. Efter nogen tid blev disse amerikanske Kodak objektiver udskiftet med det vesttyske Zeiss Opton Tessar. Den amerikanske dollar var nemlig meget dyr, og de tyske objektiver billigere i pris, men af samme høje kvalitet.

Hasselblad 1000 F

I år 1952 blev Hasselblad 1600 F afløst af en ny model, 1000 F. Fabrikken havde ganske enkelt svært ved at overholde den ekstremt hurtige lukkertid 1/1600 sek. Man besluttede at ændre den hurtigste tid til 1/1000 sek og give absolut garanti for denne tid. Helt ærligt skrev man i brochurer og beskrivelser: »Konstruktionsmæssige forenklinger har medført øget driftssikkerhed og bibeholdt kameraets eksklusive design og alsidighed«.

I de følgende år blev systemet målbevidst udbygget. Standardobjektivet Zeiss Tessar 2.8/80

Hasselblad - en nytænkning

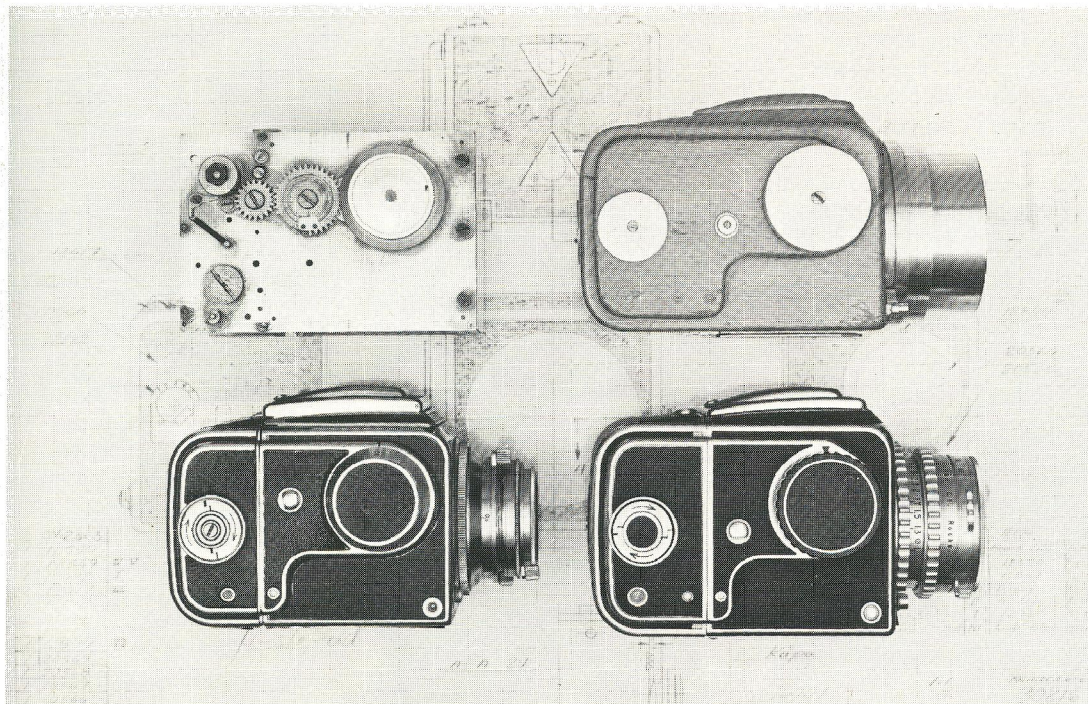
Kan det, rent fotohistorisk set, unge Hasselbladkamera virkelig have samlerinteresse? Det blev jo i sin første version introduceret for kun knap 30 år siden. Svaret er et klart ja. Da dr. Victor Hasselblad den 6.10. 1948 i New York personligt præsenterede det kamera, hvis ide skulle blive epokegørende, var fotoanmeldernes reaktioner helt entydige: Hasselblad 1600 F var historiens første enøjede spejlreflekskamera med udskiftelige objektiver, filmmagasiner og søgere til format 6x6. Ikke blot et kamera, men grundstenen til et helt nyt kamerasystem, i dag verdens største system i dette format. De mest fremsynede anmeldere spåede allerede dengang, at de toøjede spejlreflekskameraers epoke snart ville være forbi. Og sådan blev det da også. Hvis man i dag studerer ideen i Hasselbladkameraet og sammenligner med de øvrige typer på markedet i

Tidsbilleder fra 1949. Modebilleder, tryksag og et kameraudstyr med den daværende svenske konge, Gustav VI Adolfs initialer. Hasselblad 1600 F med Kodak Ektar 80 mm og 1 stk. Ektar 135 mm.

som samleroobjekt

Af Hans Otto

Med en gammel konstruktionstegning som baggrund ses her den allerførste, håndlavede filmfremføringskonstruktion til 1600 F.

Endvidere ses en model udført i træ af den svenske designer Sason, som også formgav de første Saab-biler. I nederste række en 2 mm mindre prototype og til højre herfor et færdigt 0-kamera 1600 F med Kodak Ektar 2,8/80 mm.

mm blev antirefleksbehandlet og farvekorrigeret. Yderligere tilbød man Zeiss Sonnar 3.5/135 mm, og det for den tid lysstærke teleobjektiv Zeiss Sonnar 1.4/250 mm. Der kom en paralelakseudlignende sportssøger kombineret med synkrokontakt plus diverse andet tilbehør. Systemet voksede, og med det produktions og salget, stadig med USA som det største marked. Med kun ganske få spørgsmålstegn i det gamle Hasselbladregister ligger de første 1000 F modeller på nr. 13821 op til 24216. Det svarer til 10.395 producerede kameraer af denne model. Vi ved, at mange af dem er i brug den dag i dag, men spørgsmålet er nu, om ikke samlerværdien er betydeligt højere end brugsværdien.

Hasselblad SWA

I 1954 tog Victor Hasselblad AB det næste store skridt ud i fotoverdenen. Den vesttyske fotomesse Photokina var allerede vokset til verdens største. Den svenske kamerafabrik debuterede i Köln med en ny sensation, Hasselblad Supreme Wide Angle, med objektivet Carl Zeiss Biogon 4.5/38 mm, det første

6x6 kamera med den ekstremt store billedvinkel 90°. Navnet blev hurtigt forkortet til Super Wide. Den adskiller sig fra modellerne 1600 F og 1000 F på nogle væsentlige punkter. Objektiverne var forsynet med centrallukker fra B - 1/500 sek., og gennemsnitssøgeren havde indbygget vaterpas. Filmmagasinerne var imidlertid de samme. Hasselblad SWA eller SW blev fabrikeret i årene 1954-1959 i en nummerserie fra 1.001 til 2.999. Her har samlere med sans for detaljer noget at holde øje med. Betegnelsen Supreme Wide Angle findes kun på højst hundrede kameraer. På de øvrige, som bortset herfra er ens i konstruktion, står kun Super Wide. I 1959 fik denne kameratype delvis ny konstruktion og kaldtes herefter SWC. I denne serie findes numrene 3.000 - 15.417 og 141.001 til 142.111. En yderligere ansigtsløftning på den oprindelige Supreme Wide Angle kom først mange år senere. I 1980 kom SWC/M, som gav den længe efterlyste mulighed for at tage Polaroidbilleder med SWC.

SWC/M serien begynder med 142.112. for Hasselblad SWA,

SW, SWC og SWC/M »fans« kan oplyses, at en rummodel af dette kamera blev anvendt for første gang af astronauterne Thomas P. Stafford og Eugene A. Cernan den 3.-6. juni 1966 i Gemini 9, og af astronaut Michael Collins nogle uger senere på en rumvandring fra Gemini 10 tabte sit SWC. Dette kamera blev således satellit, og er dermed det mest

Hasselblad Supreme Wide Angle (SWA) fra 1954, introduceret første gang på Photokina i Köln samme år. Objektiv Carl Zeiss Biogon 4.5/38. Billedvinkel 90°. Det første 6x6 kamera i den type. Første fabrikkationsnr. 1.001.

sjældne af denne model. Desuden var Hasselblad SWC med ombord på og uden for rumkapslen Apollo 9 i marts 1969. Under denne færd medbragtes 6 andre Hasselbladkameraer.

Hasselblad 500 C og 500 EL

De første eksemplarer af 500 C og 500 EL, samt naturligvis rumfartsversionerne, er selvfølgelig interessante for samlere. Serienumrene for 500 C begynder ved 30.000 og slutter ved 106.700. For den modificerede model 500 C/M er starttallet 106.701. 500 EL har numrene 8.000 - 15.074, og 500 EL/M 15.075 og frem.

I 1974 havde det oprindelige kamera 25-års jubilæum, og Victor Hasselblad AB fejrede det med en jubilæumsserie omfattende 1.499 stk. 500 C/M i chrome, og 1 stk. i sort på bestilling. Disse kameraer blev leveret i nummerede eksemplarer og var forsynet med en sølvplade med Victor Hasselblads autograf på. alle eksemplarer blev solgt rundt i hele verden.

I 1979 var der 10-års jubilæum for menneskets første månelanding, som i juli 1969 blev dokumenteret med Hasselbladbilleder taget med en rumvariant af EL-kameraet. Fabrikken mindedes den historiske begivenhed ved i 1979 at udgive en jubilæumsserie af 500 EL/M nummereret fra 1-1.500, 1.000 stk. chrome og 500 stk. sort. De var forsynet med et specielt udformet måneemblem. Også disse eksemplarer er spredt over hele verden.

Certifikat

Sluttelig kan nævnes, at den seneste model, Hasselblad 2000 FC's serienummer begynder med 500.001.

Hasselblads register over kameraer, objektiver og magasiner er opslagsværker af fotohistorisk værdi. Specielt for ejere af modellerne 1600 F, 1000 F og tidlige SWA og SW modeller kan det være interessant at få mere at vide om fabrikkations- eller leveringsdato, hvorhen det blev leveret fra Sverige, eller evt. andet, som registret kan fortælle. Fabrikken har derfor besluttet at udfærdige et certifikat med alle disse oplysninger til sådanne ejere, som lader høre fra sig.